

KOLOSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap hetenkint kétszer „ERDÉLYI MUZEUM” czimű melléklettel.
Előfizetési ára helyben hához hordva, valamint vidéken negyedévre 3 ft. félre 6 ft. pp.
A hirdetések négyszer hasábozott sorának ára 4 kr. pp.

Előfizetni lehet vidéken bérmentesen minden es. k. postahivatalnál, helyben a kiadónál b. magyarutca 406 sz. a. kihez minden a lap anyagi ügyeit illetők iránt egyedül lehet fordulni. A szerkesztőhez csak a beltartalmára tartozók intézendők. Nem bérmentes leveleket csak rendes levelezőküldt fogadunk el.

Tartalom: Gazdasági gépészetünk ügyében Kolozsvári hírek. Vidéki levelezés: Szoban, Szászrégen. Székely-Udvarhely, Torda. Bécsi hírek. Külföld. Börze. Hirdetések.

Néhány szó

gazdasági gépészetünk ügyében.

II. Vas-éke leginkább Vidacs- s Kleyle-féle, már sok helyt van az országban, s remélhető, hogy ezek pár év múlva, egy valamirevaló gazdaságból sem hiányoznának.

Exstirpator s lineator van b. Bánfy Jánosnál, Beresztelkén s nálam is M. N. Csánban.

A szokásos boronakon kívül 3-as Howard-féle vas-borona van gr. Pejacsovic Marcus M. ludasi uradalomban s nálam.

Kalászos gabonát szórva vető, javított Albán Oramburgi gép, látható idős gr. Teleki Domokosnál Gernyeszegen.

Mindenemű gabonát tetszés szerinti távolságban sorokba vető angol Garret-féle gép van M. Ludason.

Amerikai, törökbúzáat sorba vető gépet használok én 3 év óta sikerrel, kétszer állítam azt ki Kolozsvárt.

Lóhere- s repce-vető Rimaszécsi gépem embererőre, minden órán érkezik.

Ló-kapa, mely a Garret-féle sor-vetővel vetett kalászos gabona kapálására való, látható Maros-Ludason.

Törökbúzáat, répát stb. kapáló magyar-óvári éke látható nálam, M. N. Csánban, mint szintén Rima Szécsi töltőgető-éke is.

Kiesi kézi, igen ügyesen kigondolt répa-kapáló Lipeséből, látható M. Ludason.

Régi Seiler-féle fa-mozdony vagy is jármű*) van Drágban b. Wesselényi Ferencznél, Szentpéteren idős gr. Bethlen Domokosnál, Sármason gr. Teleki Jánosnál, Kendi-Lónán gr. Teleki Miksánál s többeknél.

Amerikai taposó jármű van M. Ludason. Angol Barret-féle dob-jármű van nálam M. N. Csánban.

Régibb féle cséplő gépek Rajka s Szijtől vannak ott, hol Seiler-féle járművek.

Amerikai fogas cséplő gép, látható gr. Pejacsovic Marcus M. ludasi jószágán.

Angol Heusmann-féle cséplő gép dolgozik nálam.

Törökbúzámorzsoló a legújabb amerikai mintára, látható M. Ludason, mint szintén

Kiesi amerikai szelelő-rosta is.

Angol Hornsby-féle rosta, mely minden gabonát s olajnövényt szór s választ egyszersmind, dolgozik nálam.

Szénagyűjtő angol ló-gereblye van M. Ludason, érkezik Gernyeszegr. Teleki Domokoshoz s hozzám M. N. Csánba.

Szeeska vágó van sok az országban tudtomra legjobbak:

A nagy, járműhöz köthető, angol szeeska-vágó, M. Ludason.

A jármű vagy két ember által hajtható, Sárpatakon ifj. gr. Teleki Domokosnál, Vidacstól, ehez hasonló.

Egy ember erőre készült van nálam. Mindezek szalmát s törökbúzákorét egyiránt vágják.

Ezek azon gépek, melyek hollétét tudva, azok megtekintését tudni vágyó gazdatársaimnak ajánlom. Ide jegyezzék végül azt is, miszerint az egylet géphozató pénztári ügynöksége szivesen szolgálnd fölvilágosítással, bár mely gépeket illető kérdésre, mely bérmentesített levélben, érthetőleg fogalmazva, az egyleti titoknoksághoz Kolozsvárra beküldetik.

Ezen utakon tájékozhatván magát gazdaközönségünk a gazdasági gépek körül, még a gépek elleni némely ellenvetéseket ohajtók lehetőleg elenyésztetni.

*) Malom és egyéb gazdasági gépek mozgatására való. Szerk.

Honunk hegyes völgyes alkotása nem ellenvetés, mert ilyen Anglia s még inkább Scotia, hol a gépek majd legerjedtebbek. Csak műveljük meg jól földünket, módosítsuk a gépeket — mi néműleg szükséges — viszonyinkhoz, s hegyeink használatukban nem gátolandnak.

Bajosabb elhárítani a géppel bánandó cselédek ügyetlenségét s még talán rosza-aratát is, de ez sem lehetlen. Dolgozzék a gazda, ki a géppel bánást, olvasás, vagy mi sokkal jobb, az azzali bánás másnáli látásból megtanulta, darabig maga, saját kezűleg a géppel, ó ha valamiben fenakad is eleintén, mint értelmes ember feltalálhatja magát, ezután dolgoztasson önfelügyelete alatt cselédeivel, s miután ezek látták, hogy gazdájuk, kinek a mezei munka nem mindennapi foglalkozása, tud bánni a géppel, öntapasztalásomból tudom, már csak becsületérből is megtanulnak azzal dolgozni, míg végre meg is szeretik s derekabb embereknek tekintik magukat ezért másnál.

Falusi gazdáink legalaposb ellenvetése még a gépek ellen az, hogy a használatban, hiába, a legjobb is szenved, romlik, s igazittatásuk nehéz. Itt ismét öntapasztalomra hivatkozva, mondom, hogy a romlások leginkább olyanok, melyeket egy ügyesebb falusi kovács is képes helyrehozni. Mi a nagyobb bajok orvoslását illeti, arra nézve ott van a kolozsvári gépgyár, melytől azonban gazdáink félnek, igen sok lévén ellene a fájdalom! nem ritkán, méltó panasz. De remélhető, hogy ha a gépészet terjedésnek indul, annak tulajdonosa is belátandja önérdékét annyira, hogy ügykezelésében több serénység- pontossággal, s a kivitelben több gondnal járand el, mit ha elmulasztana, e pénztárnak végezzélja ugy is egy jó gépgyárnak a gazdasági egylet föfelügyelete alatt fölállítása lévén, bizonyosan nem rettenend vissza a választmány, a főnálló gépgyár támogatása helyett — azon nem várt s föl sem tehető esetben, ha ez azt nem érdemelne — egy új, művészetét tökéletesen értő vállalkozót segíteni gyáralapításhoz, mire már egyének ajánlkoztak is. *)

*) Engedje meg a nagyon tisztelt értekező ur megjegyeznünk, hogy az itteni gépgyár tulajdonosának szemére hányt serénység- és pontosság hiánya éppen azon általa örökké, de eddig miad hiába várt támogatásból ered, miről értekező ur is igérőleg szól R. ur szegény ember; vagyónat régen, mikor alig jutott valakinek eszébe gazdasági gépet szeretni, tudományos és gyakorlati kiképzésére fordította; azután csak tengett a hogy lehetett, s most mikor a gazdasági gépek egyszerre elutasíthatlan szükséggé váltak, azt követelik tőle, hogy gyorsan, pontosan és olcsón teljesítse a megrendeléseket. Amde a ki tetemes töképenről nem rendelkezhetik, annak nincs anyagszere készletben, nem tarthat sok munkást, nem dolgozhatik előre, s ha sürgető megrendelést kap, a munkában lévőket kell félretenni s másfél pontatlannak lennie; s mivel csak márol hónapra dolgozik: olcsó sem lehet, mert neki minden drágábbba kerül. Aztán egy gépgyárban rajzoló, mintázó, ács, asztalos, lakatos, kovács, vas- és rézesztergályozó és öntőműhelyeknek kell jó rendben lenni, s mindezeket gőmozdonyok clevenségekben tartani; anyagszereknak pedig bőkésletben kéznél lenni. Ekkor lehet olcsó és pontos szolgálatot várni. De szegény ember mi-

Csak pártoljuk ez ügyet, s reméllem megtermendi gyümölcseit!

Ha gazda társaim közül valaki valamely gépet önszükségére meg kíván hoztatni, s nem tudja honnan rendelje azt meg, ezennel kérem bizalmát a géphozató pénztár ügynöksége részére. Ha bérmentes s Kolozsvárt a gazdasági egylet titoknoki hivatalához címzett levélben, tudatja velünk óhajtatását, s megküldi a gép árát, bárki számára szivesen megrendeljük azt, a legjobb helyről, az egylet firmája alatt, hihetón jobban s még talán olcsóbban is kapván meg azt.

Azok számára is azonban, kik önállólag óhajtnak hoztatni gépeket, szabad legyen itt néhány sorban ismertetnem, Pest- s Bécsnek, általam ezeltől pár hóval bejárt, némely gyárait.

Az árra nézve a pesti s bécsi gépgyárak közt alig van különbség.

Pesten legnagyobb s nézetem szerint legkitünőbb Vidacs István gazdasági gépgyára két-nyúltezán, mely mintegy másfélszáz embert foglalkodtat naponta, kitünő, s Magyarhonban általánosn elterjedt ekéin kívül, gyűjtőket, szeeska-vágókat, cséplőgépeket, azokhoz Barret-mozdonyokat ló s ökör erőre, rostákat, vetőgépeket, törökbúzá-morzsolókat, krumpli- s répa-aprózókat, s több más gépeket készít nagyban. Munkája — bár még főként a farészekre nézve hágy kívánni valót — szerintem legerősebb Pesten.

Öt követi s kisebb mértékben mindent készít, a jó ötletekben nem szegény Farkas István üllői uton, ki ujabban, munkája pontossága, s tartóssága tekintetében nagy előmenetelt tett.

Ezeknél olcsóbb de kevesebb bizalomnak is örvend Wittwendisch Bernát gyára a váci uton.

Sziz 2 nyúltezai kised gyárában, ugy látszik csökkent jó hírét, 2-ös s 4-es cséplőgépeknek a régi Seiler-féle járműrei alkalmazása által igyekszik helyreállítani.

Budán Babilshkó kizárólag szorvavető gépeket alkot s ebből nagy készlettel bír.

A derék rimaszécsi gyár könnyű, jól készült, s aránylag olcsó gépeinek raktára a nádorutezán van Hausnernél, hol egyes másunnani gépek is vannak.

Bécsben a Wolf Leo gyára áll első helyen; készít mindennemű gazdasági gépeket, híre alapítói főként a Barret-féle járműhöz sokban hasonló járműve, s excentrics örlő s daráló malmai vas lemezekkel. Gyára van a Leopold városrész Prater utczáján.

Wolfnak vetélytársa Hubary György, ki hasonlólag mindent készít, s árban igen egyezik Wolffal, főként az amerikai cséplőgépeket igyekszik terjesztetni. Gyára van az Alte-Wiedenen a Hauptstrassén.

ként teremtse ezt elő? Ha a t. értekező ur és lelkes honfitársai R. urat a kellő támogatásban részesítik, hamar meg lesz a hazai gépgyár. Az ő erején az nem fog létesülni, s ha mlgtok ezt neki hibául rójják fel, támogatásukat idegen gyárigazgatóra fordítják, elhagyva a régi küzdőt, csak azt bizonyítják be, a mi már rég igaz, hogy honában senki sem próféta — ám hiszen a meszsünnen hozott gyárigazgatókról tud már beszélni a kolozsvári czukorgyár. Elvégre is, a szegénység nagy baj, sőt mai világban, nagy vétek. Szerk.

Dingler Henrik főként csak malmok építésével foglalkozik, gazdasági gépekből csak a régi kis scotiai eszaplógépet, s az amerikai törökbuza-morzsolót készíti.

Schoeller Sándor raktára Warren Philadelphiában készült könyven, de egyszerűsége tartatlanul kinéző gépeiből a Leopold városrészben a Schogler hóban van.

Ez az mit elmondani kötelességemnek tarték, miből reméllem gazdatársaim némi felvilágosítást nyerhetnek. Nem térszem le azonban tollamat, míg tisztelt olvasóimtól türelmük hosszas fírasztásáért bocsánatot nem kérek s ki nem fejezem azon óhajtatásomat: bár cikkemet, ha az a fontos ügy teljes ki-fejthetésiért hosszú is, hosszadalmasnak ne találnák pályatársaim, s szerezze az bár egy új barátot hazánk jóléte fontos emeltyijének az erdélyi gazdasági gépésznek!

Tisza László,
a géphozató pénzár ügyvivője.

KOLOZSVÁRI HÍREK.

— Pesti lapokból olvassuk, hogy gróf Mikó Imrét tisztelői a pesti nemzeti casinóban lakomával tisztelték meg.

— A múlt szombaton e hó 17-kén mint már említettük a jeles Ráczek testvérek, az erdélyi Múzeum javára hangversenyt rendeztek, mely válogatott szép közönség előtt csakugyan végbe is ment. Ha az eredmény nem is volt oly fényes, mint lehetett volna — a bevett jövedelem fele 40 ft — arról nem tehetnek. Mindenesetre igen szép volt tőlük, hogy a tapasztalt részvetet nemcsak úr es szavakal hallálták meg. Említetlenül nem hagyhatjuk Gegenbauer ur azon szívességét, melyet szabatos zongora kíséretével a közügy iránt tanusított.

— Pongrácz zenetársulatával Bukarestbe szándékozik. Bucsustélyt rendezett e hó 19-dikén a „Kék Szöllőben“ Hihetőleg utjokban mindenütt hallhatni fogják magokat, s kedélyes csárdásalkkal tetszést fognak aratni. Ajánljuk őket szíves pártolásba!

— Szebenben e hó 15-kén a rablás- és gyilkolással vádolt 76 éves R. Józsi kötél által halállal büntettetett.

— Nem régiben a magyarköblosi erdőnek egy része leégett. Nemesak nagymennyiségű szál-de ölbé rakott fa is elhamvadt, és a kár tetemes.

— A cs. kir. hadifogadó parancsnokságnak felügyelete alatt álló uszoda június elsőjén megnyílik. E testetző, és nemesak hasznos, de szükséges intézetet ajánljuk az ifjuság figyelmébe. Ha szabad lenne a t. parancsnokságot valamire figyelmeztetnünk, az egy zuhany készítettése lenne, mely iránt több rendbeli óhajtatásokat hallottunk nyilvánulni.

* Kolozsváron már 1838 óta egy vasárnapi s ünnepi iskola létezik kereskedő inasok számára, melyet a városi redouté-épületben két szakértő tanár szorgalmasan vezet. Most ugyan a kereskedés a vasut elkészültével gyarapodni fog, reméljük, a vasárnapi iskola is mindennapi tanodává fogja magát kinőni.

— Városunkba érkezett a lipsei híres szépiró Freiwrth ur, kíról az april 15-ki „Wanderer“ is oly magasztalólag tesz említést. Egy buda-pesti lap szerint e művész írásbeli tanítása rendkívüli figyelmet gerjesztett. Pesten léte alatt 15 napok alatt ifjak és vénék, nagyok, kicsinyek megtanulnak nála nem csak írni, de szépen is írni. Egy 65 éves ember, a kinek fogalma sem volt bármely írásról, ily hamar jutott nála e szép mesterséghez, a fenit lap szerint. — Pesten több ideig tartott mulatása következtében most néhány száz kézzel több szebenben író van jelenleg mint eddig. Fölhívjuk az írás, főleg a szépirás kedvelőit a jó alkalom használására.

* Háromszékről szép vetésekről, nagy olesóságról és még nagyobb pénzszükéről tudósítanak. (Mi is innen hasonló tudósítást adhatunk). Végül azt kérdik: megindult-e már a Közlöny? Hát csakugyan ott a világ be van deszkázva?

— Köztisztelőben álló tanár hidvéghi Mikó Lőrincz tegnapelőtt e hó 20-án temette el szed- lélkü nejét Székely Klárát. Kik közelebb- ről ismerték a boldogulat, a férj és árvák báná- tát elképzelhetik.

— Legutóbbi hírek szerint a brassói hetivá- sárban minden üzlet tökéletesen főlakadt. Oka a forgalomban rendkívül elterjedt hamis tiz kraj- czárosok. A szegényebb néposztály inkább mit sem ad el, mint tiz krajczáros bankjegyért, mi az aratás szép reményei mellett mesterkéltsé drágasá- got idézendő elő. A hatóságok ugyan mindent el-

követnek a félelem elozlatására, de a tiz kraj- czárosokat senki sem akarja elfogadni.

— Brassóból érkezett tudósítások szerint a határszéli vasutvonal elővizsgálatai szorgalmasan dolgoznak. E czéllal az ósánczi szoros is meg lön vizsgálva és mind a Bobarunge, mind a Tophtane völgye fölmérvet, hol több nehézséggel ugyan, de szinte kivihetőnek találtatott a vonal vezetése. A vizsgálat alkalmával tartó eszöcsék igen megne- hezítették a munkálatokat, míhelyest azonban a bodzai szoros részletesen megles vizsgálva, az ó- sánczira is több figyelmet lehet fordítani. A buz- galom, mely a vasutvonalnak Oláhországba való vezetése, és ez által a fekete tengerrel közeledés visszaállítás körül mutatkozott, még el nem lan- kadt, és remélhető, hogy a nagy cél eléréséig el sem is fog lankadni.

— Az erdélyi cs. kir. országos főtörvényészék május 10-ki hírdelménye szerint tizenegy auscita- sánshely 300 pft évi segélypénzzel, és 21 c nél- kül van ürességek. A fölveendő némi kedvez- ményekben részesülnek, és a folyamodások ez évi július hó végéig az illető elnökséghez benyújtandók.

— A marhára veszélyes kolumbácsi legyek Déva, Vajda-Hunyad, Hátszeg, és Körös-Bánya vi- dékei is mutatkoztak, és az okozott gyuladás kö- vetkeztében több marha csett már el. A marhák megóvását illető utasítás hivatalosan köröztetett.

— Ismét tüzvész a szászföldön! Dicsőnőn e hó 16-án ismeretlen okból tiz támadt, és 3 órai égés után 11 házat, 30 gazdasági épületet hamvaszt- ott el. Valóban sajnálatos, hogy e csapások éppen az oly virágzó s régen ily gonoszolt mentesebb vi- dékei hazánknak kezdik pusztítani! Nem lehetne e közveszély ellen mindnyájunknak egyesülni? Gond- dolkozzanak szász atyánkfiai, ne quid respublica detrimenti capiat.

— Az Oláhországból kivonuló cs. kir. hadse- reg egy része e hó 15 indult vissza a cs. kir. tar- tományokba. Egy rész Erdélyen keresztül Kolozs- várt is érinti, és hír szerint legközelebb három zászlóalj vonuland be városunkba.

— Most itt jelenleg három zászlóalj dsidás és két zászlóalj gyalog egy úteggel tartanak nagy gyakorlatot.

— Tegnapelőtt egy pár házasság a . . kis vi- lágban oly mozgásba hozta a város azon részét, hol lakunk, hogy rendes sulyegyenét veszve, attól fél- tünk, mindjárt fölfordul; szerencsére nem történt semmi baj. Kívánjuk, hogy a mily zörgéssel kez- dettek éppen oly csendes boldogsággal folytassák az újházások életük pályáját.

Vidéki levelezés.

Szeben május 17.

Pünköst 1-ső napján cs. kir. iskolai tanácsos, hittudor m. Salamon József ur Urvasorját oszt- ott a szebeni ev. ref. hívek egyházában; a kö- vetkező innep 2-od napján az az: 1856. május 12- kén az illető hívek egyházugyűlést tartottak, mely- ben a fentiszelt tanácsnok ur is megjelenvén, egy- házi főgondnok m. Barsay László ur által követ- kező, a pillanat lelkesedése szilte rögtönözött be- zúddal üdvözlettel: melynek közlését a Kolozs- vári Közlöny olvasóira nézve érdekesnek véljük.

„Tisztelt egyház minden renden levő tagjai! A hatalmas idő mindent lerombol, megemészt, új- ból felállít, megújít — az időhozta rendes, rendetlen, várt és nem várt események behatnak a társasági életnek minden nagyobb és kisebb körébe, azok- nak törvényeit, szabályait jóra, rosszra megváltoz- tatják. Egy szóval mint kerek földünk physikailag szüntelen forog, úgy forognak, változnak annak te- tején erkölcsileg minden körülmények. Az utóbbi véletlen és talán csak is mély diplomaták által vélt- nek talált szomorú események fölforgatták, meg- zavarták Európának sok nagy birodalmait, ezen szomorú esemény átfutotta kis hazánkat is, futása után sok mely nyomdokot hagyott maga után, De Isten jóvoltából a magok épségében maradtak fen- különbözö felekezeteink, keresztény szent vallá- saink, ezek között épen el még a mi keresztény hitünk is, nem csak, de hogy az továbbra is vi- rágozhassék, nagyon tisztelt kormányunk oly rende- leteket méltóztatott kibocsátani, melyek jó célra vezetendők és ezen tisztelt rendelkezések nem maradtak pusztá szavaknak, holt betűknek, mert a ma- gas kormány a maga kegyes ígérétéh híven bevál- totta, akkor, midőn a tisztelt helytartósághoz egy- kértisztelőben álló papunkat berendeli méltozta- tott, ki tanácsadólag segédkezeket nyújtson a kor- mány ezen szép elvének teljesíthetésére.

Ezen tisztelt papunk jelenleg körünkben van, és szép elhivatásu s merem mondani magas fogla- latosságaiából leszállva, sziveskedett ezen kised egy- házunk első papi hivatalát is elvállalni: szólnak azért hozzája egy pár, de csak is egy pár idvezlő szavakat.

Főtisztelőndő tanár, hittudor, méltóságos ok- tatásügyi tanácsnok ur! Ne várjon méltóságod tö- lem egy régi modoru hosszas dicsérő, és ne talán

buzdító beszédet. Mi jelenleg a tettek időszakában élünk, ezen fontos időszakból hosszas időt egy pár iménnet-annomat egybeszerkesztett phrasisal elra- bolni bűnnék tartanám. Ne várjon méltóságod tö- lem dicsérő szavakat, mert hosszas időközön át sü- kerrel és erkölcsösen folytatott papi és tanári hi- vatala méltóságodat eléggé dicséri a közvélemény által és mielőtt méltóságod körünkbe lépett volna, ezen kised egyházunk is tudta, hogy egy orszá- gunkban levő tanítézetünk mellett mi szép ál- dozatu alapítványt sziveskedett tenni. Mi is tudjuk, hogy méltóságod az utóbbi zürzavaros időkben va- lódi papi állását felfogva, minden pártoktól elkü- lönözve csak is a szent könyvvel kezében, szép talentumaival, szép papi külsőjével fentartotta ma- gát, hogy klerusunknak mint egyik disze egy ma- radjon ten. Ezekből következőleg méltóságod val- lásos buzgalomával minket feljűhaladva, nem mi buzditájtuk méltóságodat, hanem erkölcsi tettekre méltóságodtól várunk buzditást. Eltesse azért a Min- denható méltóságodat sokáig, engedjen az ég erőt, egészséget, keresztényi türedelmet, hogy méltósá- god minket az élet előforduló baiai, nyomorai kö- zött szent vallásunk által sokáig vigasztalhasson, engedjen a Mindenható hosszas életet, hogy min- den lelki és anyagi javak, mik a tisztelt kormány- tól jönnek, méltóságod által szívrozjanak le ezen kised egyházra is! Eljjen!”

Ezen közlekedéssel fogadott üdvözet által a tisztelt iskolai tanácsnok ur érkevényen megle- petvén megfeszítetése feletti megilletődését követ- kező rögtönözött szavakban fejezte ki:

„Tisztelettel köszönöm a mlgs főgondnok ur- nak igénytelen személem iránti kegyes nyilatko- zatát; újból köszönöm a tisztelt egyházi gyűlésnek is irányomban tanusított becses bizalmát. Kedves előttem a n. szebeni ref. egyházzal ezen egybe- kötöttem; de teljes mértékben kedves csak ak- kor lehet, ha itt a vallásos élet elevenítésére, ke- belbeli iskolájában a nevelés ügye előmozdítására annyit tehetek, a mennyit tenni buzgón óhajtok. Hajlott koromban ért engemet ezen új elhivatás, mikor negyvenegy évi tanári szolgálatom után ta- lán nyugalomra kellett vala kerednem; de míg erőm lesz, s a mit tehetek, mindazzal odamunkál- ni, hogy a nemes Eklesia becses bizalmának meg- felelhessek, az irányomban nyilvánított szives ki- tüntetést megérdemelhessem, az ezzel nempele- sen ígrem s magamat továbbra is a méltóságos főgondnok ur s a nemes eklesia kegyei, szereté- tébe ajánlom.“

Valamint a gyűlkezet éltető az érdemkoszo- rús férfút, azon óhajtatással fejezzük be Közlésün- ket; hogy a tudományos miveltsége, szelid keresz- tényi türedelme és higgadt szerénysége által köz- méltánylatot kivívott, a magas kormány bizalmát és honfelei szeretetét bíró férfiú a közjó és mivelt- ség érdekében soká éljen. B.

Szászrégen, május 9. *)

Hazafúti öröm villanyozta át keblünket a Ko- lozsvári Közlöny megjelenésével. Magas kormá- nyunk e politikai lap megengedése által várni lát- szik, ha az erdélyi magyarság méltó-e az életre?*) S valóban oly jól esik, a számrá nézt Erdélyben oly kisebbségben lévő magyar fajnak — mely leg- alább itt az északi részen még a helyeségek jég- zőivel is saját nyelvén nem értekezhetik — hogy miután testvérhonunk a irodalmi, gazdasági- s ipar-tekintetben oly láthatólag előhaladásban van, e valahára megindult egyetlen magyar lap hasá- bajról naponként meggyőződhetik arról, hogy az erdélyi magyarság is ólom álmából ébredni kezd; s nemzetiségünk életűterei: tanodák, színház, gaz- dasági egylet, Múzeum s vasut tárgyakban oly ha- ladó lépéseket olvasunk, miként okunk van meg- győződni, miszerint mindezek a magyar-szalmatűz- ként föllobbanó természet szerint nem fognak töb- bé csak pusztá hangok s kegyes óhajtatások lenni, hanem teljesedésbe is fognak menni.

Es ha az anyagi önérdékét hóna s nemzete boldogítása fölemelésének alárendelni kész honfi érdemei elismerésére számolhat, mennyire nem ér- demli azt ki a közelebbi időkben színházunk, gaz- dasági egyletünk s vasutgyűnk körül s legköze- lebb a létesülendő múzeum számára a „conditio sine qua non“ megajánlása által, oly önzetlen munkásságokat s áldozatokat kifejtett, Erdélynek mostan méltán legnagyobb honfia gróf Mikó Imre ómlga? Hason hát bérzes honunk e havasalyi zugából is honfihálánk önmlsághoz, s adja a Min- denható, hogy áldozatainak s tevékenységének si- kerűs eredményei fölött sok időköz örvendhessen!

Ki az, kiben az önzés akkora lenne, hogy a hazafiság e magasztos példája bámulatra nem ra-

*) Kaptuk május 17-én. Kérjük tisztelt levelezőinket, tudósítá- saikat egynesen hozzáink intézni, külnben sokat elhe- vernek, míg saját alá érkezhettek. Szerk.

**) Sem a magas kormány, sem pedig s még inkább a mi sa- ját szerénységünk, nem tulajdonít egy politikai lapnak oly nagy fontosságot, hogy egy nemzeti életreméltóságát abból megítélni egész bizonyossággal lehetne. Egy nem- zet lehet életereáló gyenge hírlapok mellett is, sőt azok nélkül is; ellenben a legügyesebb hírlapírói képességek mellett is lehet clesve és feltartóztatlan hanyatlásban valamely nemzet. Szerk.

gádná s hason lelkesültségre nem buzdítaná? — Megszüntünk volna-e azon nemzet lenni, mely hona kiáltó szavára oly sokszor ajánlotta föl egész készséggel vérért a haza oltárára, hogy most midőn a kor intő szózatára szellemi vagy anyagi kincseket kell honunk Europa civilizált népei közti méltó helyünk elfoglalására foljárnani, szűkkeltség, télenység, vagy akarathány a tevékenység-től visszatartana? — Föl tehát honfitársain! s különösen volt hivatal viselő! kik most visszavonultak de annál több utángondolással kísérhetitek honunk s korunk sorsát, — olvassátok meg kérlek a szent bibliából Máté V-ik része 13—16 verseit, s ahoz alkalmazottan, nem rejtve a véka alá tudományokat s tapasztalatokat, kikben sok szellemi kincs rejlik, adjátok át — sajtó utján — honfitársaitoknak — előljárva a jó példával — honunk fölemelésére szóló nézeteket, azon figyelmet s engedelményeket, miket magas kegyes kormányunk e tekintetben nyújt, fölhasználni kívánván!

De tán ez oly bő anyag, minő részletesen oly sokat lehetett volna írni, igen is kitérített vidéki levelezői körömből; tehát visszatértek kis városunk és pedig szellemi ügyeire.

A Hetilapban történt folszólalásunk olvasó-egyletünk megalakítása tárgyában forradalom előtti báró elnökünk alatt viszhangra nem talált; — azonban a M. Vásárhelyről e télen M. Régenbe felköltözött lelkes W. F. ur e tárgyat fölkarolván, a még most is szép számmal lévő könyvtár gyarapítására, s az olvasóegylet újból megnyithatóságért kérelmét a tisztelt kerületi es. k. hivatalhoz már beadván, annak létesültségére nagy reményünk van.

A mlgs. ref. egyházi főtanas az ön 6. októberi végzése, mely szerint a tanodák töképezésének, azok állam érvényes gymnasiumokká alakítását végetti fölszólalására, egész Erdélyben a hitrokonok önkéntes adakozása folszólattások rendeltetett el, vidékünkben szép részvétre talált; nagyobb rész e czéla államkölcsönt ajánlotta föl, s ekívül is szép ajánlatok tétettek, miknek begyűjtésére, ugy hiszem, rövid időn bizottmány szálland ki. Ha jól értesültünk, a görögnyvi ref. egyházvidéki kerületből e czéla mintegy 20,000 pforintnyi adakozás ajánlatot meg.

Annyi ügyeinket érdeklőleg általában pénzhány uralkodik. Városunk, mely most foly s napja ünnep utáni szerdán lesz, tehát majd lefolyt, nagyon gyöngye, alig kelt el 100 darab ló, az is inkább vidékiek közt és gyöngye áron, a marhavásár is kevésselelénkebb; a juhok, melynek párja bármennyi is Tékeben, Örményesen és Sárpatokon 8—12 pft volt, itt a vidékiek által valamivel jobban fizetődött; általában semmiféle marhából — egyénileg véve föl a dolgot — nem jön ki azon ár, a télen nagy széna drágaságot véve föl, mit a télen megevett.

Tutajokat a jó télen sokat hordtak ki a székelek és oláhok a marospartra, azonban a tavalyi árhoz kívánván magukat szabni, keletők gyöngye; a mit Lippára levették is a kereskedők, még mind ott van. Lehet hát, hogy a havasi tutajkészítők — bár is az idén legalább két anyait hordtak ki mint tavaly, nem igen vesznek be többet, mint tavaly.

Kövér tavaszi időnk jár, és az öszvétések oly jól néznek ki, hogy amugy örömmel legelteti szemét rajta a gazda; a forradalom után még ily jó aratásnak nem néztünk elibe.

Volt alkalmam a napokban egy a most két éve ide telepedett morvák által hozott vas-ekét látni, melyet a Vidacs- és Rajka-féle ekéknel annyival észszerűbbnek látok, hogy egyszerűbb és könnyebb, a barázdát egészen fölfordítja és összedarabolja, nem mint a közönséges eke, csak nézetem szerint jobb lenne, ha a lapos vas külön lenne a kormánytól, mert így, mikor a lapos vas elvások, a kormány is haszonvehetlen lesz.

Május 1-én csak is két ügyvődnök közül az egyik Szilágyi András, előbb családját M. Vásárhelyre elküldvén, miután szobáját bezárta, a külsőt a külső ajtókilincsre föllüggesztvén, a ház padlására fölment, s ott magát fölakasztotta. — Mint mondják pénzzavarok vitték e csüggette tette.

A forradalom előtt annyira híres régi pálinka a szeszgyárok bejövetele, s különösen éppen a szeszgyártulajdonosok által kibérelt korsomlársi jog miatt elvesztette jelentőségét, mert a gyár-ból 4 vfton örömet eladó szesz általuk 10 ft 40 kron vban áruztatik, s a ki még fűz kis üsttel, az is a bérlőknek tartozván eladni szeszét, jelenleg csak gyári szesz taláthatatik.

Gabona ára kis vékával (ni még ilyennel élünk) váltóban: tisztabúza 4 ft, kétszeres 2 ft 30 kr—3 ft, törökabúza 1 ft 24 kr, zab 1 ft 30 kr, krumpli 1 ft 25 kr, széna (mázsája, most semmi áron nem található) a tél végett 8—10 ft, marhahús fontja 7½ pkr, sertéshús 12 kr. r. l.

Székegy-Udvárhely, május 14.

A párisi örök (?) bekéért nyitandó másod napján mi is nagyot imádkozánk. Kérjük a jó Istent, hogy ha nem is örök, legalább tartósabb legyen

az, mint volt a háboru, s áldásos sugárait reánk is áraszsa. Oh, hallgass meg minket mi édes Istenünk! adjad, hogy legyen békeség e földön, s az emberek közt jóakarát és egység, mert nekünk ezekre bokros teendőink között nagy szükségünk van.

De vajjon kezdenünk hol is kellene? ... Az idő, melyben e kérdést fontalgatjuk, már nem a miénk A teendők anyagi s szellemi téren oly csoportosan nyomulnak előtérbe, közülük, a kor hatalmas igényeihez képest, mindenik oly sürgős, oly égető, hogy ha fontolgatásunknak áldozatul esni nem akarunk, minden erőnk jóakarata és egyes öszpontosítása mellett, nem lehet más jelszavunk, mint: hoc faciendum, illud non omittendum! A magas kormány minden korszerű vállalatunkhoz atyailag nyújtja kegyes beleegyezését, sőt vannak rendeletei, intézkedései, melyek teendőink középette, megannyi iránytű, megannyi kiindulási pont és buzdító fölhívás gyantát tekinthetők. És nem hiányzanak lelkes vezetőink sem, kik melegen karolnak föl minden szent ügyet, kik szóval, tettel áldozatkészen ragadnak meg minden alkalmat, melytől édes hazánk fölvirágzása, nemzetünk élete, szebb jövője függ! És most, rajtunk többiek a sor!... Van-e, a kit még ma is buzdítani kellene? Anyi lelkesítő szó emelkedett, és annyi hangzott immár el, s mindabból az utat szívünkhez egyetlen hang sem találta volna meg? anyi nemes tett, anyi kisebb nagyobbszerű hazafias áldozat áll intőleg előttünk, és mi mindezekre hidegen tudnánk maradni! Unokáink mit fognak poraink fölött mondani? Tegyen minden, de minden, kinek mint e-reje, hivatása engedi, a mint működési tere igényli. Tetteinknek jóakarát, egytérítés legyen sinormértéke, a hazaszeretet vezéressége; így aztán, megérjük boldogabb korát a magyar hazának.

E helyt önkénytelenül merül föl azon kérdés, hogy hát mi itt teszünk-e valamit? No már, ez reánk nézve kissé eskiklándó kérdés, hanem azért, pusztán „nem“ helyett szerényen „igen“nel felelhetünk reá. Alkalmoszerüleg majd el is mondhatjuk, hogy hiánydánk vagyunk, addig pedig beszéljünk holmi apróságokat.

Például: itt mult hó 27-én égés volt. Egy istálló s egy pár kisebbeszerű épület esett áldozatul. Hogy ez uttal ennyivel beértük, az Isten után polgáraink tűzoltás körüli ügyességének lehet köszönni. E tűzészben, mely nem tudni, vigyázatlanság- vagy gonosz szándékból támadott-e, de a mely a martaléku választott épület pillanat alatt lángba borítá, nagy veszedelem magva volt elrejtve. A kerületi hivatal, melynek tőszomszédjában kiittott, kerületi törvényszék és ref. tanoda, szóval az egész piacszor mind fenyegetve valának E hó első hetében pedig újabb egymásután két izben riasztatánk meg tűz által. Oka mind kettőnek vigyázat, de legfőképp kemény hiánya. Nem is látni nagy darab helyet anyi keménytelen, zsinde-lyes faház név alatt rendetlenül összehánytvetett tűzfészket, mint városunkban a mennyi van, ugy hogy, ha a tűz fölünk áldozatát még ki nem vette, mi egy szerencsétlen pillanatban menthetlenül elpusztulunk. Hanem azért, dacára annak, hogy itt egy bel- és egy külföldi tűzkármérő intézetnek egy-egy ügyvivője van, magunkat biztosítani, egy-kettőt kivéve, még mindig vonakodunk. En ennek okát nem annyiban megszaporított napi kiadásainkban, mint inkább ezen intézetnek népszerűtlenségében keresem, s alig ha csalódom. Az első égés alkalmával komolyan elhatároztuk, rovatul utján, egy a két eddiginél nagyobbszerű tűzfészket készíttetni; az utóbbi két eset nyomán pedig, keményen, a mint illet, megparancsoltuk, hogy minden illető polgártárs házát, keményen el-lássa. No már, a mi ezen intézkedéseink érvény-be lépnek, addig a jó Isten viselje gondunkat. Az a szép, hogy találkozik olyan együgyű (?), a ki fájlalómmal érzi, hogy minden lépést, minden intézkedést a fenyegető veszély meggátálása felé, egy-egy nagy szerencsétlenségnek kellitik megelőzni. Vigasztald magadat kedves atyámia, meggondol-ván, hogy a magyarnak sok részben még ma is hátul van az esze, s hogy ő előbb mindig saját kárán szokott okulni. Hányszor kellett csak a Tiszának romboló árjai diühvel egész vidékeket el-önteni, a mi végre tán már korlátok közé kerül? és hány mázsa sőt, hány emberéletet kellett a Marosnak elnyelni, a mi a szabályozás eszmé-jét fölbreszteti bír?

Igy vagyunk a kutyákkal is. Ma egy veszett ebnek egy 12 éves leánykát s több tértést kellett megsebeznie, hogy a kutyák megkosarazására rendelet adassék ki. Es tart a rendelet addig, míg a kosarak szépen elszakadnak s a szerencsétlenség elfelejtetik. Tapasztalásból beszélünk. Nincsen is anyi uras és sehol lézengő kutya egész Konstantinápolyig utal mint a mennyi itt van. Már mirevaló ennyi hasztalan komondor városon? Ha ide jössz jó barátom, s a ti városotokban séta közben ilyes veszélnek nem vagy kitéve, magaddal gerundumot hoz.

Azok az átkozott ló-tolvajok sem hagyják békét nekünk. Vidékünkben, de talán az egész or-

szágban egy szervezett lótolvajhálózat húzódik keresztül, melynek veszélyes szárai a szomszéd Moldva- és Oláhországba nyulnak át. Sokan ennek okát az új büntető törvénykönyv humanus szellemében, s az emellett háttérben maradt népnevelésben keresik. A tér szűkebb, hogysem e tárgyhoz bővebben szólhatnánk, hanem, hogy a népnevelés sokat, sőt e részben minden lehetőt tehetne, az világos.*)

A fecskeké alig érkeztek csak, s már is itt akarnak hagyni bennünket. Hogy is ne? hisz idő-járásunk még eddig olyan kellemetlen, sőt a hideg szelek, esőzések és olykor déri miatt olyan sanyaru, mintha csak május valamelyik r-res hónappal kieserülte volna magát. Különben az is igaz, hogy a mi barometrumainkat a Hargita regulázza, s az ő kopasz homleke a bozontos képe hóval még vastagon fődve. E miatt erre felé gyümölcstermés-re vékony, szinte semmi kilátás. A virágbimbókat elhervasztá a dér.

Az urbéri bizottmány itt is működik, működése az egész vidékre kiterjed. Mindennap közelebb közelebb víz az olajtott cselhoz.

A közelebbi hetivásár alkalmával a termékek ára itt következő volt: (austriai mérő) Tisztabúza (legjobb) 12 ft, közepes 11 ft, rozs (legjobb) 5 ft 30 kr, közepes 5 ft, zab 3 ft 20 kr, törökabúza 5 ft, lángliszt (austriai mázsa) 40 ft, zsemleliszt 27 ft, fehérkenyerliszt 20 ft, köles (austriai kupa) 30 kr, burgonya (aust. mérő) 2 ft, széna (mázsája) 7 ft, szalma 2 ft 15 kr, kemény fa (aust. öl) 17 ft 30 kr, nem kemény 13 ft, gyertya (fontja) 1 ft 6 kr, szappan 50 kr, marhahús 21 kr, só 7 kr, mécsolaj 3 ft 20 kr, ó bor kupája 1 ft, sör 20 kr, pálinka 1 ft 6 kr, szesz 16 kr váltóban.

r. l.

Torda maj. 16.

Dumas afrikai utazásában azt mondja, hogy neki van legalább harmincezer barátja. Ha azon utazóknak, kik a szomszéd Kolozsvárról e pillanatokban, midőn e sorokat írjuk, hozzánk vándorolnak, csak felannyi lelkes barátja lenne, mint a regényirodalom egyik legnagyobb képviselőjének bizony a hon utánán nem lenne oly kevés az olaj, mely a művészet papjainak hálántékaira oly halványan pisladoz. Erten a körünkbe érkezett színeseket, kik a mult ében is szeretett és kedves vendégeink valának. Erdély minden városában, de különösen a másodrangokban van egy osztály, az anyagi és szellemi erő nem kevés birtokában; ez osztályt Louis Blanc bourgeoisnak nevezi; s ez osztály Horac azon böles elvét, melyet Bulwer Pelham kaladjaiban is forcíroz: nil admirari leginkább megtartja. Böles és szerencsés osztály! kezében műszer, birtokában mesterség, hátán áll legtöbb megelégedés! Nem nézünk irigy szemmel rájuk; de sok okunk van felhívni, hogy azon áldozatra, melyben a nyelv és iradalom bajnokai amny megfeszítéssel fíradoznak, legyenek figyelemmelök is; s azt, mitől közönségtünk, nemzetiségünk, s ennek feltétele, tudományosságunk, műveltségünk függ, ne mellőzzék gyámolítaniök is; mert az egyesített erő több eredményre képes; s jövőnk: esésünk vagy emelkedésünk közös. Szét küldvék szintársulati igazgató Gyulai Ferencz városunkhoz intézett felszólítása, ebből látjuk az ígéretet, hogy az előadások holnap azaz f. hó 17-kén megkezdődnek, és új, kielégítő darabok adatnak. Mi szebb mint élvezni, s mi remesebb mint élvezet által a hazai művészetnek is használni?!

A napokban megnéztük azon árkot, melyet városi haszonbérő Soltész ur az Aranyos-féle építendő malomhoz ásat. Csak ekkora hely felásásából is anyi emlékei merültek fel a romai nagyságnak, hogy a merengő lélek önkénytelenül bele gondolta magát Salinae pompás citadellájába. Oly sok oszlopdarabok, ép és gyönyörű oszlopaljak, számos ép téglák, cserepek több alakutak, — valószínűleg romai kézi malom kövei sat. mintha az ember Sarnisegethusa romjai közt tévedezne! Bizonyosnak mondják, hogy találtak egy öntött kisedt Venust is, mely a haszonbérő birtokában van. Kár, hogy így felmerülő emlékek még akkor is, mikor jogi kérdés lehet, régiségért hiányában, mind egyeseknél vagy nem méltányolva vagy túlságosan feltvedugásban hevernek!

Az, minő e lapok is emlékeznek mint nem bizonyosról, hogy a tordai es. k. postahálózat ki-raboltatott, fájdalom igaz. Mint halljuk mintegy 3000 pftot loptak el f. hó 5-re viradólág. E vidéken másutt is történnék ily tolvajmerényletek.

Tegnap tartott az itteni r. katolikusok egy-házában az ünnepélyes hálalma az európai általános békéért.

Időjárásunk kedvező. A gazdák a híves, esős

* Az a népnevelés t. i. mely az iskolán túl terjed. Mert egy két évi falusi iskolázás a székegy fiatal még nem esz-nél megérett moralitást és pliosophust, sem tökéletes keresztényt. Ott, a hol a tolvajkodás és gyűlölet oly népies bűn lett, csak szigorú törvény s a jó pap segíthet legjobbat, ki a helyett, hogy kopás világi eszmékkel táplálgatná halgatóit, nem színe meg vasnapról vasnapra az Isten haragját menyőrdögöl le az embertársai véresverőit-kereszte vagyonát orozva és gyűlölet-va pusztító fölvalakra. Szerk.

majust jó jelnek tartják. Minthogy gazda nem vagyok, csak annyit tudok, hogy most az idő gyönyörű, s érzem: hogy a természet az ember hív és igaz barátja.

Miután a tiszavidéki vasutrézvény vállalkozásnak határideje már lejárt, és az e czélra Magyarországról részére fenntartott aláírási összeg többszörösen túl van haladva: további részvény aláírási bejelentések ezental tekintetbe nem vétethetnek.

Kelt Bécsben, május 15-én 1856.
Gróf Andrási György.

Bécs. Az új ipartörvény még folyvást tárgyalás alatt van, s egy ideig még alig fog befejezteni, miután számos, még tekintélyesebb helyekről is érkezett ellenvetések akadályozzák. A magas kormány azonban ragaszkodik az iparszakbaadság elvéhez.

Nehány kereskedelmi kamra előterjesztést tett a ministeriumnál az iránt, hogy a főbb német tartományok által eltiltott német idegen papirpénz Austriában is a magánforgalomban eltűntessék.

A tiszai vasutvonalat illető alapszabályok még nincsenek megalapítva, sem annak iránya véglegesen elhatározva, miután a francia vasutársaság szabadalmaira hivatkozva, a tervezett pálya némely vonala ellen óvást tett. Egyébiránt a vonal iránti részvét oly fényesen nyilatkozott, mint semmi más vállalatnál a Magyarország részére fenntartott aláírási összeg többszörösen túl van haladva, és további bejelentések ezental tekintetbe nem vétethetnek. A vállalat alapítói e hó 10-kén az igazgató tanács megválasztása végett közgyűlést tartottak, melyben az következőleg alakult: gróf Andrassy György, gr. Apponyi György, Szögyény László, gr. Zichy Perencz, Zsedényi Eduard, gr. Waldstein János, Wirkner Lajos, és Wodianer Mór. A többi hét tagnak a következők választottak: mint a darmstadti bank képviselője herczeg Hohenlohe Bodog; Haber Mór báró alapító; Stajger ur schweizeri ügyvivő, mint a genfi bank képviselője; Schey Frigyes bécsi bankár, végre az austriai credit mobilier részéről három képviselő u. m. gr. Chotek Otto és Königsvarter János urak.

O cs. kir. apostoli Felsege f. hó 9-ki legfelsőbb elhatározása által báró Hübnér Sándor valóságos titkos tanácsost a francia császári udvarnál nagykövetévé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Ugyan ő cs. k. apostoli Felsege a párisi „Constitutionnel” egyik szerkesztőjét Granier de Cassagnac urat az Austria és Franciaország közötti szövetség javára kifejtett journalistikai érdemeiért legmagasabb rendje commandeur-keresztjével méltóztatott fődíszíteni.

O cs. kir. apostoli Felsege majus 5-kén költ legfelsőbb határozatában minden az állam által elismert vallásfelekezetek lelkeszeit és főbbpapjait lelkesíti lakjaikban minden hozzátartozandókkal a katonaszállásalól fölmenteni méltóztatott, kivéve azon esetet, midőn oly litfelekezetű katonai lelkeszt kellene elszállásolni, mint a kérdésbeni lelkeszt, vagy főpap.

Hallomás szerint az orvostudományra új tanterv van készülöben, mely szerint az orvosstanulók három év végeztével tehetik le a szigorlatokat.

O cs. kir. apostoli Felsege folyó hó 16-ki legmagasabb határozatával megrendelni kegyeskedett, hogy durva gazdasági gépek fiából és vasrészekkel azon földművelőknek, kiknek azokra szükségök van, a legközségesebb faszerekre határozott beviteli vám mellett kiadhatnának.

Több németországi lapok írják, miként legfelsőbb helyeken a kamaláb fölzáradatása mellett vélemények emelkednek. Mindinkább erősödik az uzora törvények eltörlesztésének szüksége.

Bécs. Viale Prela bibornok pronuncius ö eminentiája a monarchia érseki és püspökeinek ez iratot: „Instructio pro Judiciis Ecclesiasticis Imperii Austriaci quoad Causas Matrimoniales, Viennae 1855” követező melléklettel küldte át: „Az augustus 18-n kötött concordatum X. cikkében többek közt megállapított, hogy a házassági ügyek az egyházi törvényszékek elé tartoznak, s hogy azokban ítéletet az egyházi bírák hoznának, oly móddal, a mint ama cikkben előadva van Nem szükség fejtegetni, mily hasznos az, mi az említett cikkben megállapítva lön; azonban könnyű belátni és felette kívánatos, sőt legsürgetőbb szükség, hogy a házassági ügyek feletti tárgyalásokban minden egyházi törvényszékeknek, melyeknek az említett ügyekben ítélnök kell, egyforma eljárás követessék. Hogy ily föntosságu ügyről kellőleg gondoskodva legyen, Rauscher bibornok ö eminentiája a legnagyobb buzgósággal s különös fáradsággal a házassági ügyekre nézve utasítást dolgozott ki, és ez ügyben mindig a legjobbat tartva szem előtt, művét az austriai császárság legfőbb érseki elé azon kérelemmel terjesztette, hogy arról véleményt adjanak. Ö emi-

nantája ezzel még meg nem elégedett, hanem a nevezett utasítást Rómában tartózkodása alatt ö legjeles canonista elé terjesztette, kik vallásosságuk és a szent canoni tanok ismerete által Rómában kitünő állást foglalnak el s maga a sz. szénel különös tiszteletben állnak; ezek az ügyet a lehető legegyszerűs vizsgálatnak vették alá, s arról magánvéleményt adtak, mint ez az utasítás végén látható is, s az igazsághoz híven kinyilatkoztatták, hogy abban semmit sem találtak, mi a sz. canoni tanok szabályzatának vagy az apostoli szerkezetek intézkedéseinek vagy az elismert tanúrok kimondásainak megfelelő ne lenne; hozzátevék még, hogy reménylik, mikép az mindenütt az egyházi ügy mint polgári államra nézve üdvül szolgáland, hol a mondott utasítás az austriai császárság széles tartományában behoztatni fog. Levelemhez mellékelem itt amaz utasítás egy példányát; de a főnemlített kitünő canonisták tekintélyére támaszkodva, nem habozok; e helyett kinyilatkoztatni, hogy véleményem szerint az austriai cs. állam püspökei mindent s mindazt, mit az említett utasítás tartalmaz, jó lélekkel s merettel követhetik. Az austriai cs. állam püspökeinek bölcsesége és eszélye bizonyosan oda munkáland, hogy mindaz, mi a concordatumban az egyház javára megállapítva van, az egyház hasznára s a hívek jólétére szolgáljon.”

K Ü L F Ö L D.

A congressus összes XXIV. jegyzőkönyvei egy jó vastag könyvet képeznek. Mi ennek csak dióhéjba szorított kivonatát közölhetjük olvasóink némi tájékozása végett a következőkben.

I. jegyzőkönyv. A teljhatalmazottak első ülése febr. 25 volt a külügyi ministeriumban. Minden teljhatalmazott jelen volt. Buol gróf indítványozza, hogy Walewzski gróf elnöké nevezessék (nem csupán az előzményekhez való alkalmazkodás miatt, hanem hogy hódolatuokat fejtsék ki azon uralkodó iránt, kinek e pillanatban vendége). Ez indítvány egyhangul elfogadtatik. Walewzski gróf néhány szóval felhívja tisztársait a tanácskozásra. Benedetti titkárul, a jegyzőkönyv vitelére elválasztatik — Az austriai feltételeket magában foglaló jegyzőkönyv elfogadtatik, és mint békeelőzmény aláíratik. A fegyverszünet erre megkötetik, és az ülés eloszlik.

II. jegyzk. febr. 28. Brunnow báró kifogást tesz, az austriai javaslatban használt „véduraság” szóra, melylyel az Oroszország és Dunafejedelemségek közti viszony jelöltetik. Buol gróf megjegyzi, hogy a véduraság tényleg és helyzetileg fenállott, ha szinte maga a szó nem foglaltatott is be a Törökországgal kötött diplomatiiai egyezményekben; hogy e szónak használata valóságos „biztosítékot” fejez ki, hanem födolog: oly kifejezési formát választani, mely világosan feltüntesse, minő határ szabassék e kizárólagos biztosítéknak. Ali pasa a magára részéről megjegyzi, hogy a „véduraság” szó előfordul a diplomatiiai okmányokban és különösen a fejedelemségek szervezeti statutumában. E kis vita után a teljhatalmazottak magán egyeztek meg, hogy a fejedelemségek igazgatásának kérdése, ugyszintén a Dunahajózás kérdése választmányra bízassék. Az ülés folyamában Orloff gróf megjegyzi, miszerint meg kellene hívni Poroszországot, hogy részt vegyen az 1841. dardanellai kötést illető vitákban. Mindnyájan e véleményhez állván, Clarendon lord a mellett van, miszerint Poroszország ne hívassék meg az alkudozásokban részvételre mindaddig, míg az alap szerződés főbb pontjai nem szabályoztattak.

Vonatkozás történvén a 4. pontra (a törökországi keresztények állását illetőleg) Orloff gróf azt kérdi: mi lenne Törökország szándéka e tekintetben? Ali pasa válaszolja, hogy egy új hatti shériff megállapítja azon vallási kiváltságokat, melyek a porta új-musulman alattvalói számára octroyáltattak, és új reformokat tűz ki.

III. jegyzk. mart. 1. Ez ülés az 5 pont szabályozására volt szánva. Walewzski gróf a szövetségesek nevében azt kívánta, hogy az Aland szigeteken semmi tengerészeti vagy katonai épület ne legyen — Orloff gróf e kívánathoz hozzá áll.

Walewzski gróf ezután azt kívánja, hogy a Feketetengertől keletre fekvő helyek, külön vizsgálat tárgyai legyenek. Rövid értekezés után, melyben mindnyájan elismerik Orosz és Törökországok ázsiai határai hiteltesítésének hasznosságát, abban egyeznek meg, hogy vegyes bizottmány küldessék e helyekre. Az orosz erődök helyreállításának kérdése a Feketetenger keleti partjain, felemlitetik, de semmi határozat nem történik e tárgyban.

Walewzski gróf Karsz visszaadását kívánja. Orloff gróf némi észrevételek után, melyekben kéri, hogy vegyék tekintetbe az Oroszország által hozott engedményeket az 5 pontot illetőleg, e vizsAADÁSBA BELEEGYEZIK.

IV. jegyzk. mart. 4. Az ázsiai határhitelesítés,

szükség esetére, határ igazításra küldendő vegyes bizottmány kineveztetik.

Az értekezlet erre a Feketetenger semlegítésére fog. — Nagybritannia első teljhatalmazottja megállapítja, hogy Oroszország Nikolajeffben első rendű tengeri hadszertárral bír, oly hadszertárral, melynek fenntartása ellenmondásba lenne azon elvekkkel, melyeket a congressus éppen fel akar állítani. E hadszertár nem fekszik a Feketetenger partján. Clarendon lord nem követeli ugyan, hogy Oroszország köteles legyen lerontani az ott találtató tengeri fegyverhelyeket: — de megjegyzi hogy a közvéleménynek joga van Groszországnak oly szándékatokat tulajdonítani, melyeket nem követhet, ha Nikolajeff fennmaradna, mint tengeri központi hadszertár.

Oroszország első teljhatalmazottja azt válaszolja, hogy fenséges ura a császár őszinteséggel járulván a béke feltételekhez, szilárdul elhatározta mindazon kötelezettségeket betölteni, melyek azokból fólnak; de miután Nikolajeff távol fekszik a Feketetenger partjától, Oroszország, tekintettel saját méltósága iránt, nem engedheti meg, hogy egy, egyedül a tengerparton alkalmazható elv, a birodalom belsejére is kiterjesszessék; hogy a partvidékek biztonsága és őrzése különben is azt kívánja, miszerint Oroszország bírjon, mint ez elismertett, bizonyos számú kisebb hajókkal a Feketetengeren, és hogy ha beleegyeznek, nikolajeffi tengeri hadszertárról lemondani, kötelesnek éreznék magát másokat építeni déli tartományainak egyik vagy másik pontján: hogy a csárnak e kötelezettségek és a tengeri szolgálat gyakorlata szempontjából, nincs más szándéka, mint csak az alakuldozásokban felemlített hadihajók építését Nikolajeffben megengedni.

Nagybritannia első teljhatalmazottja és utána a többi teljhatalmazottak, e nyilatkozatot kielégítőnek elismerik.

Clarendon lord kérdi Oroszország első teljhatalmazottját, beleegyez-e, hogy e nyilatkozat a a jegyzőkönyvbe iktattassék. Miután ismertt felett, Orloff gróf hozzáteszi, hogy a czár, miszerint szán dékának őszinteségéről bizonyosságot tegyen, megbizta őt, hogy a Bosporus és Dardanellakon szabad kijárást kívánjon azon két sorhajó számára, melyek egyedül vannak e pillanatban Nikolajeffben, és a melyek azonnal a balti tengerre mennek, mihelyt a béke megkötetik.

V. jegyzk. mart. 6. Nagybritannia első teljhatalmazottja kérdi Oroszország teljhatalmazottját, ha vajjon az Orloff gróf által, a mult ülésen tett nyilatkozat Nikolajeffet illetőleg, egyformán kiterjed-e Cherson és az Azov tengerre.

Oroszország első teljhatalmazottja válaszolja, hogy mint Nikolajeff, az azovi tenger sem tartozik szorosan az Oroszország által elfogadott elv alkalmazása alá: hogy másrésztől kétségtelen, miszerint azon hajók nem járhatnak e tengeren; ö mindenkor nagy biztosításokhoz tartja magát, melyekre Clarendon lord vonatkozott, és ismétli, hogy Oroszország o hajtván a békeelőzményekben magára vállalt kötelezettségnek megfelelőleg eselekdni, nem építend a Feketetenger partján sehol, vagy az azzal egybekapcsolt vízeket, semmi hadihajót, kivévn azokat, melyeket Oroszország a Feketetengeren tartand, összhangzásban a Törökországgal kötöttszerződés kifejezésével.

Az ülés hátralévő része, a Dunahajózás szabályozására kinevezendő bizottmány feletti vitával telt el.

VI. jegyzk. mart. 8. A Török- és Oroszország közötti besszarabiai határjavítás kérdése volt a tanácskozmány tárgya. Brunnow báró felolvas egy emlékiratot, melynek czélya bebizonyítani, hogy a helyfekvés jelleme, és a közlekedési utak iránya, nem engedi meg, hogy egyenes vonal húzassék a béke előzményekben kijelölt határ pontok között. Más vonalat ajánl, mely Waduli-Tsakitól a Pruth felett menne el, a Traján sáncok mellett és a Sulpuck tónál végződne észak felé. Oroszország lemond a Delta szigetéről, s Ismail és Kilia Nova erődöket lerontatja.

A javaslat ellen vannak: Austria, Franciaország és Nagybritannia képviselői, mint a mely ellenkezik az austriai javaslatok szellemével, vitatkozás után azt terjesztik az orosz teljhatalmazottak elé, hogy a határszabályozás oly vonal szerint történjék, mely a Pruthól vonatván Leova és Hush közt északnak menne a Salsyk-tó felé és az Albedies-től fölött végződne.

Az orosz teljhatalmazottak időt kérnek e javaslat megvizsgálására.

A congressus ezután a fejedelemségek kérdését tárgyalja. Walewzski gr. a fejedelemségek unioja értelmében szól.

Nagybritannia első teljhatalmazottja osztja és védi e véleményét, különösen arra hivatkozván, hogy hasznos és sürgető dolog komolyan megfontolni a nép olajtatását, melyet mindig igazságos tekintetbe venni

Törökország első teljhatalmazottja ellene mond e véleménynek. Ali pasa örösti, hogy a dolgok

Ma! számunkhoz egy melléklet van csatolva.

azon állása, melynek véget akarnak venni, nem a két fejedelmek elkülönözéséből ered; hogy némelyek, személyes nézetek által sugallva, a dolgok jelen állásával ellenkező véleményt védelmeztek, de ez legkevésbé sem a nép véleménye.

Buol gróf, bár ha nincs felhatalmazva oly kérdés vitatására, melyet utasításakor nem lehet előre belátni. Ali pasával tart, miszerint semmi sem igazolja a két tartomány egyesítését; a nép — teszi hozzá — éppen nem kérdezett meg ez ügyben.

Vita folyamában Orloff és Cavour grófok Francia- és Angolországok értelmében nyilatkoznak a fejedelemségek unióját illetően. Ali pasa ki nyilatkoztatta, hogy Törökország felhatalmazottjainak nincs megengedve az alapján folytatni a tanácskozást és Austria felhatalmazottjai is szinte utasítás nélkül vannak, a kérdés elnapoltatik mindaddig, míg mindenik felhatalmazott illető udvara erre vonatkozó rendelkezést nem kapta.

VII. jegyzk. mart. 10. Bessarabia új határvonala újabb vitatás tárgya. Azon végződik, hogy a határ a Feketetengertől induland ki, egy kilométernyire keletre a Bourna Sola tavától s függőlegesen érvén az akermani utat, a Traján sánczokig követendő azt, s Belgradtól délnek tartva a Yalpuq folyam mentében, a Szaratsika magaslatig emelkedik, és Katamorinál végződik, a Pruth mellett. Egy mérnökök és földmérősegekből álló bizottmány részletesen fogja megállapítani az új határvonalat.

Walewskij gróf ekkor Poroszországnak a congressusra becsatolását javasolja. A congressus beleegyezik.

Lord Clarendon reményét fejezi ki, hogy az orosz kormány tiszteletben fogja tartani a Krímiában elesett harczosok sírját.

Orloff gróf siet kijelenteni, hogy intézkedések fognak tétetni, az egyesült hatalmak ohajainak teljesítésére.

VIII. jegyzk. martius 12. Megemlékve, hogy Orosz- és Törökországok egyességet kötöttek az általuk a Feketetengerre tartandó kisebb hajók számának megalapítására, Orloff megjegyzi, hogy Oroszország ohajtana, mikép mindegyik hatalmasság ezen kívül néhány kevesebb tartományi hajókkal bírhatson, közigazgatási rendszabályok végrehajtása és katonai szállítványok eszközlésére; rövid vitatás után Oroszország e pontban enged.

Egy a Duma szabad hajózhajtásra vonatkozó értekezés zárja be ezen ülést.

IX. jegyzk. mart. 14. A dunai fejedelemségek kormányának szervezésére szolgáló bizottmány összehívásának kérdése tárgyalatik.

X. jegyzk. mart. 18. A szerződés több szakasza fölolvastatik és elfogadtatik.

XI. jegyzk. mart. 18. (második ülés). Poroszország képviselői bevezetettek.

XII. jegyzk. mart. 22. Bizottmány nevezte ki a szerződés bevezetésének szerkesztésére.

XIII. jegyzk. mart. 24. A szultán legújabb Hattiszeriffjét elismerő cikkek tárgyalatnak.

XIV. jegyzk. mart. 25. Brunnon báró a Hattiszeriffet elismerő cikkek kifejezéseknek módosítását javasolja. Az ő versioja abban különbözik a véglegesen megállapítottól, hogy zálog (gage) szavat kívánja a török okmányban használatni. Rövid tárgyalás után az orosz felhatalmazottak visszavonják javaslatukat.

Ekkor tárgyalás keletkezik Törökország kereskedelmi viszonyáról a többi hatalmasságokhoz. Hosszu vita után a felhatalmazottak egyhanguan elismervén a Törökország és egyéb hatalmasságok közti kereskedelmi viszonyokra vonatkozó pontok átvizsgálásának szükségét, ugyiszintén a Törökországban letelepedett idegenek helyzetét; elhatároztatik, hogy a valóságos jegyzkönyvben megemlétsésk a felhatalmazottak egyhangu kívánata, mikép Stambulban értekezés tartassék, a béke megkötése után a porta és a többi szerződő hatalmak közt, hogy e kettős czél elérésére szükséges eszközök megvitattassanak, akkép, hogy minden jogos érdeket kielégítsenek. Néhány, Buol gróf által tett s Montenegróra vonatkozó megjegyzés után, az orosz felhatalmazottak kijelentik, miképp kormányuknak Montenegróval a montenegróiak részéről Oroszország irányában tanusított rokonszenven és Oroszország részéről ezen hegylakosok iránti jó indulaton kívül semmi egyéb viszonya nincsen.

XV. jegyzk. mart. 26. A szerződés több cikelye fölolvastatik és elfogadtatik.

XVI. jegyzk. mart. 27. A szerződés cikelyei a 30-ikig fölolvastatnak és elfogadtatnak.

XVII. jegyzk. mart. 28. A szerződés több cikelyei fölolvastatnak és elfogadtatnak.

XVIII. jegyzk. mart. 29. A teljes szerződés alaprajza és a mellékkötések fölolvastatnak és elfogadtatnak.

XIX. jegyzk. mart. 30. A fegyverszünet meghosszabbított. Lord Clarendon a felhatalmazottaknak javasolja, hogy a tuileriákba menjenek a császárt alkudozásaiik sikeréről értesítendő. A congressus elfogadja e javaslatokat.

XX. jegyzk. apr. 2. Franciaország és Anglia kijelentik, hogy a hadizár közvetlenül megszüntették.

XXI. jegyzk. k. apr. 4. Oroszország felhatalmazottjai kijelentik, hogy felhatalmazták tudatni, mikép az Oroszország részéről e háboru folyamata alatt fogantatva vett orosz kikötőkből kivételre vonatkozó tilalmi rendszer megszüntették. E nyilatkozat folytán a megelőző gyűlésben elfogadott határozattal egyetértésben a congressus elhatározza, hogy egyrészt Franciaország, Nagybritannia, Szardinia és Törökország, és más részről Oroszország közt a tengeren is fegyverszünet köttetik, és hogy az elfoglalt zsákmányok a béke megkötése után visszaadandók. Megállapítottatik, ennek következtében, hogy a fenálló hadizár megszüntetésére legott rendeltek adassék, az orosz kikötőkből kivételre általában, és részletesen a gabonakivételre vonatkozólag.

XXII. jegyzk. k. apr. 8. (Az olaszkérdésre vonatkozik, már ismertettük lapjainkban.)

XXIII. jegyzk. k. apr. 14. Clarendon gróf engedélyt kérvén a congressus elé egy hite szerint kedvező fogadtatásban részesítendő javaslat előterjesztésére, mondja, hogy a háboru sanaryusai és pillanatban még annyira friss emlékekben vannak mindannyiuknál, hogy ezek visszatérését minden lehetó módon meg kell gátolni, és hogy a béke 7-dik cikkelyébe oly pont igtattassék, melynek értelmében a porta és egy vagy több aliro hatalmak közti surlódások netaláni fölmerülése alkalmával, más állam barátságos közvetítés vétésék igénybe, mielőtt a végso eszközöz nyulnának. Hosszu vitatás után a következő nyilatkozat igtattatott a jegyzkönyvbe:

„A felhatalmazottak nem vonakodnak kijelenteni kormányaik nevében azon reményt, hogy azon államok, melyek közt komoly surlódások merülendek föl, a menyire lehet, mielőtt fegyverhez nyulnának, egy barátságos hatalmasság jó szolgálatait vendik igénybe, és a felhatalmazottak reménylik, hogy a congressuson nem képviselt kormányok ez észrelevez esatlakozandnak, melyet a jelen jegyzkönyvben érintett ohajtás kifejez.”

XXIV. jegyzk. apr. 16. Orloff gróf közönetet ajánl Walewskij grófnak szavaztatni. Clarendon gróf támogatja e javaslatot, mely egyhangulag el is fogadtatik.

FRANCIAORSZÁG Párisi levelek szerint a francia kormány nagyon boszankodik a belga miniszterek oly bátor, független nyilatkozataik miatt, s mint mondják, kereskedelmi rendszabályokkal szándékszik Belgiumnak ártani azon esetre, ha e kis ország nem akarja engedni. A „Nord” párisi tudósítója szerint a francia kormány felelni fogna a belga külügyminiszternek, de minden fenyegetőzés nélkül A francia s angol kormány közt lévő jó viszony megóvja Belgiumot minden komolyabb összetűközéstől. A császár jelenleg úgy is a nagy keresetelési ünnepe előkészületeivel lévén elfoglalta, nem akarhatja a francziák lelket ez ünnepektől egyéb, külügyi kérdésekre irányoztatni. Ugyanez okból néhány hónapig az olasz kérdést is aludni hagyják. A messzebb látó diplomaták azonban nem minden aggalom nélkül vizsgálják, mi események fejlődhetnek még Európában ez év folyamára alatt.

Orloff gróf a napokban a császárnál volt, s némi fölvilágosításokat kért a sokszor említett april 15-iki szerződény felől. Orloff gróf úgy rajzoló e tény, mint kormányra iránti bizalmatlanság s titkos ellenségeskedés szüleményét. A francia császár — így hírlik — tiltakozott illetvén fölfogás ellen, kijelentvén, hogy ama szerződény Anglia és Austria kívánására jött létre, mintegy zálogul azon jó viszonyoknak, melyeket e két hatalom Franciaországgal jövöben is fen akarnak tartani. Az orosz gróft nem igen nyugtathatá meg a császár nyilatkozata, s kijelenté, hogy e szerződény okvetlenül kedvetlen hatással leend a sz. pétervári udvarra. A császár csak annyit viszonzza az igen fölzogató grófnak, hogy Oroszország e szerződény daczára is a legjobb barátságban maradhat és fog is kétségkívül maradni a francia udvarral.

Az Austria-Franciaország és Anglia közt april 15-én kötött külön szerződés, mely a 15 nappal előbb aláirt békeokmány pontjainak végrehajtását különösen biztosítja, közmelegletést okozott váratlan megjelenés által. Maguk az orosz felhatalmazottak sem tudtak volna arról semmit, s csak elesodálkoztak az angol lapok tudósításán. Sőt azt is mondják, hogy e közbejött esemény egyszerre meghidegíté a párisi és sz. pétervári udvarok közt alig helyreállított barátsági viszonyokat. A nevezett szerződés fontosságát tagadni nem lehet; az által azon szilárd egyetértés, mely a béke helyreállítása végett három hatalmasságot szövetségére bír, most a béke helyreállta után, újabban még lón pécseltelve, és ez által a mart. 30-iki kötvényben megállapított béke szilárd tartóssága Europa számára biztosítva. Egyébiránt ama különszerződényben semmi olyan nem foglaltatik, mire Oroszország a mart. 30-iki békekötvényben maga is nem kötelezte magát.

Egy Marsailleből kelt sürgöny szerint,

Maltában három napig tartott összejövetkezés történt egyrészt olasz, legio, s másrészt a rendőrség, az angol csapatok s a lakosok között. Egy rendőrfelügyelő megletelet, s egy tengerészisztag megesbesült. A fellázadt legio egy erődben sánczóla el magát. Az angol tñok csapatokat inditattott az eröd ellen, reménylik, hogy a lázadók gyorsan el fognak nyomatni.

Párisban az ipartárlatot már készitük s díszitük a gazdászati s állatkiállítás befogadására. — A deszkapallót elszedték s földet hortak be, mert a transept angol kerité alakitattik át, nagy szökőkúttal, s ennek jobb és balja felöl Josephine s I. Napoleon szobraival. A karzatok alatt lesznek hosszú sorokban az asphattal burkolt istállók az ökrök, tehének, lovak számára. — A juhok és sertések a palota melletti téren kapnak helyet, hol mult évben a Kért, panorama-terem és körkarzat volt. A felső karzatok az apró négylábuak, szárnyasok, gazdászati termények s apróbb szerszámok foglalnak helyet. A nagyobb eszközök számára a palota mögött vannak 300 láb hosszú folyosók állitva. A palota belsejében egész erdeje pompáz a narancs, pálma és granátáknak, hüvesítve, jó illattal töltve a palota légét.

OLASZORSZÁG. Az angol és belga képviselőház mellett a piemonti is nagyban szerepelt az utóbbi napokban. Cavour gróf helyzete valóban nehézek mondható, ha a lefolyt háboruhoz kötött terményeket Olaszországban tekintetbe vesszük. Anynyival feszültebbekké válnának pedig ezen remények, mert a párisi congressus az olasz ügynek szóba hozásával közfigyelmet kelte föl, s a forradalmi heves vágyakat még inkább fölkelteté. Cavour gróf ildomosan a jövő fényes reményeire utasitá hallgatóit maj. 6-diki beszédében, s hatását nem is téveszté, megnyervén mindenik pártnak támogatását, ha az szükséges lenne. Töle értesülünk arról is, miszerint a szárd felhatalmazottak által kifojtett elvekhez csak Anglia csatlakozott föltétlenül, míg Franciaország azon elvek alkalmazására nézve fentartá saját nézetét; más szókkal, Franciaország az olasz ügyekben is Austria-val ugyanazon ösvényen halad, a politikai eszély és óvatosság ösvényén, melyen egyedül lehetó az olasz állapotok erőszak, jogsértés és megrázkódás nélküli gyógyítása. Ha tehát Cavour gróf a magas remények tetszésére azt nyilváníta, hogy a szárd külpolitika Austriaórel e percében távolabb áll mint valaha, azon értelemben ugyanazt szintoly joggal mondhatá vala Franciaországról.

TÖRÖKORSZÁG. A porta egy zsanártest fölállítását, a francia példájára, mely Stambulban oly kitünő szolgálatokat tett, elhatározta. A rendőrség újra szervezésével szintén foglalkoznak.

Május hó 1-ig vannak stambuli híreink. A szultán több angol-francia hadosztaírt hatalmazott fel, hogy Stambulban maradhasanak. Ez ajánlat indokát az ország helyzetében keresik. — Az arab földön kiütt látadásról a stambuli lapok hallgatnak. A török kormány ohajtá Egyiptom segélyét annak elnyomásában. Szmirnából írják, hogy a marasi ügynököt, Guarnini családstul leölték a kaziriai vakbuzgók. Szuleiman pasa Magnézsiában helyreállitá a rendet. A főczinkosok elfogták.

UJABBAK. Konstantinápoly maj. 9. Erélyes kormányi rendszabályok léptettek életbe a tartományokban kitört vakbuzgó lazongások ellen. A török sereg Omer pasa vezetés alatt repülő hadoszlopokra fog osztatni. — Magnézsiában a lázadás el van fojtva.

Anapa, april 29. Az ellenségeskedések az oroszok és cserkeszek között ismét megkezdöttek.

— A „Calcutta” gőzös a byzanci postával 114 óra alatt Konstantinápolyból Trieszbe érkezett.

A két dunafejedelemség szervezésére kirendelt bizottmány még nem gyült össze. Az angol kormány követei a tartományok kiürítését, mielőtt ama bizottmány hozzá fogna működéséhez. E kiürítésnek azonban a legkomolyabb következesei lennének azon tartományokra nézve, ha éppen jelenleg saját erejükre, vagy jobban mondva, saját gyengeségükre hagyatnának.

A belgasajtó miatti feszültség Franciaország és Belgium közt enyészden van, miután a belga külügyminiszter késnek nyilatkozott a sajtótörvényeken módosításokat tenni — de az alkotmány határain belül.

Az oroszoknál az april 15-iki szerződés nagy ingerültséget idézett elő, melynélfogva Morny gróf moszkaui utja késlelteték, vagy talán el is maradna.

Az orosz kormány szándéka, mint hírlik, egy diplomatai diversiót tenni Persziába. Oroszország a shahot rávémet arra, hogy belső ellenei ellen töle kérjen segítséget.

Franciaországban némi figyelmet öbreszt, hogy a Krímiából hazatért csapatok egy része Marsaille, Cette és Port-Vendresben tartatik együtt. Ez a déli Franciaországban történő számos elfogatásokkal s a titkos társulatok újabb tevéiről támadt hírekkel volna összefüggésben.

— Párisban sokan attól tartanak, hogy Olaszországban krízis készül előre, vagy Piemont vagy a forradalmi párt által kezdeményezve. — Genovában maj. 12-én az austriai consul ellen botrányos kihágás történt.

— IX. Pius papa hajlandó reformokat engedni, de nem akarja elsiezni a dolgokat. — A nápolyi király híresztelt amnestiája s reformjai még csak tervben lehetnek, de valószínű nem lettek. Az „Öst. Ztg.“ szerint az elégedetlenség az utóbbi napokban a két sicíliai királyságokban veszélyes jellemet öltött.

— Palmers ton lord a Canterbury-i érseknek megígérte, hogy ezentul vasárnap nem fognak zenekarok játszani a parkokban, némely lap aggodik, hogy csendzavarásokra kerülend a dolog.

— Walker a nicaraguai kalandor minap hirtelt megveretése valósul; újabban némi előnyt viott a costa-ricai sereg egy kis csapata fölött. — Clarendon lordnak egy elfogatott levelezéséből kününk, hogy Anglia a costa-ricai köztársaságnak 2000 darab fegyvert küldött s így közvetve legalább az utóbbit pártolja, miatt az egyesült államok Walker előmentét óhajtják.

— Berlinből írják: Sokszor volt szó a lapokban egy bekövetkező fejedelmi Congressusról, melynek székhelyeül Berlint jelölték. Itt azonban erről édes kicsit tudnak s egyelőre Sándor császáron kívül semmi más koronázott föl nem varnak vendégül

LEGUJABB. Ferdinánd Miksa főherceg ő cs. fensége maj. 15. este érkezett Párisba, a pályaudvarban Jeromos és Napoleon hgek fogadták, honnan ő fensége azonnal St. Cloudba ment, hová a császár és császárné azelőtt költöztek át. A guidek képezék ünnepélyes kíséretét.

Marseille, maj. 12. Az „Indus“ és „Byzantin“ gőzösök tudósításokat hoztak Stambulból f. hó 5-ről: „A Napulzabani zavargások miatt szükséges lön csapatokat küldeni oda. — Hi lapi tudósítások szerint Guarmini angol ügynököt s ennek családját Marasban a vakbuzgók elevenen égették meg; a levelezők hozzátesszik, hogy a gyujtogaatkat a kadi (bíró) izgatta föl. Oda is csapatok küldettek a legezélszerűbb parancsokkal.

Állam- és iparpapírok árkelete.
Bécs, maj. 16—17. 1856.

E r t é k	Május 16.	Május 17.
5 ⁰ / ₁₀₀ -es met.	84 ¹¹ / ₁₆	84 ¹³ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % -es met.	74 ³ / ₄	74 ³ / ₄
4 ⁰ / ₁₀₀ -es met.	66 ¹ / ₄	66 ¹ / ₄
Nemz. kölesön	85 ¹ / ₈	85 ¹ / ₈
1834-ki sorsjegy kölcsön	228	228
1839-ki „ „	128 ¹ / ₂	130 ¹ / ₄
1854-ki „ „	108	107 ³ / ₄
5 ⁰ / ₁₀₀ Földtehermentesítéskötelezv.	76 ¹ / ₂	76 ¹ / ₂
Északi vasutárszvény	290	291
Francia „ „	350	350
Hitel részv.	—	—
Bank részv.	1122	—
Duna gőzhajózási	590	—
Arany	5 ¹ / ₄	5 ³ / ₄
Ezüst	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄

Felelős szerkesztő: VIDA KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

26

Fontos értesítés

gazdákra nézve.

Hasznosnak bizonyult **marha-táppor**, mely köhögés és tüdő-bajokban biztos sikerrel használható. Készül a „Sas“ ezimerű gyógyszerárban Korneuburgban.

Számos szerencsés gyógyulások, melyek ezen porok használatára bekövetkeztek, a melyek a bel- és külföld legnevezetesebb orvosok tanubizonyága szerint ezen porok becses és sokoldalúlag ható tulajdonait kétségkívül teszik, akkora érvényre emelték ezen porokat, hogy az állati betegségek első gyógyszerére gyanúnt tekinthetni, és minden gazdanak ajánlandó, hogy ilyen port házanál mindig tartson készen.

Ezen porok meggyógyítják a marhák tüdő-bajait, u. m. tüdő-rohadást, köhögést, s a tüdő gyulladásait, még pedig alaposan. Főpuffadás, kolika és szorulás eseteiben, nagyobb adagban használva, szinte igen jó szer. — Ragadó marha-betegségekben, ha rendszeren használják, igen jó orvosszerűt mutatkozik. Általában a házi állatokra nézve megbecsülhetlen; mert a tejet javítja, úgy, hogy az ily tejből egy felóra alatt vaját csinálhatni. A rosz tejedő tehének teje a vele élés után harmadnapra megjavul. — Tisztítószere a marháknek, ha borjúzók, ha reggel jókor, és 9 órakor 1 vagy 2 kanálnyit kapnak. — A borjúk egészen megjavulnak, ha 8 napig kapnak a porból. — A sertéseknek is jó szolgálatot tesz. — A lovak tüdőgyulladására ellen is erős és gyakran segítő szer. valamint a kolika és fenemlített betegségekben. Általában bizonyos vértisztító szer, és minden betegséget kiüz a testből. A lovaknak egy maréknyit kell adni mindenkor ezen porból ételükbe vegyítve, minthogy örömet megeszik A szarvasmarháknek, sertéseknek reggel és este 1 vagy 2 kanálnyit kell adni kenyérbe vagy korpába; a borjúknak elég egy fél kanállal.

Ára egy kis pakétnek 24 kr. Egy nagyknak 48 kr. p. p. Ezen por jóságát és hasznosságát számos orvosi tekintély bizonyítja. Főraktár egész Erdélyre nézve van MISSELBACHER J. B úrnál Segesvárt.

Továbbá valódi kapható: Szebenben: Zührer J. F. Medgyesen: Vándor-ry és Bandt, Brassóban: Gyertyáni és fiai, Erzsébetvárosban: Schmidt A. Régenben: Nagelschmidt örök., M. Vásárhelyt: Bucher M., Sz. Udvarhelyt: Kaunz J. A., Tordán: Welics Gy. uraknál.

Nagyobb mennyiségre 25% rabatt adatik.

(36)

(3—3)

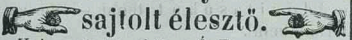
(34)

(2—3)

A választói járásban Kolozsvárhoz három óra járásra Gyula helységébe egy nagyobb és ezzel határos Magyar-Macska helységébe egy kisebb jószág eladó. Mind mennyiségükről, mind árukról értekezhetni Kolozsvárt a kiadó tulajdonossal.

(29)

Erdélyi

sajtolt élesztő.

Kolozsvár közelében Ó-Fenesen Hankovics Károly gyárában, a legjobb minőségű sajtolt élesztő készül, a mely jó minőségére nézve bármely gyárbeli vel versenyezvén, s egyszersmind hazai iparvállalat, tehát olyan lévén, a mely évenként több ezerket maraszt a hazában, a t. cz. vevő közönség figyelmét kétszeresen megérdemli. Főraktára van: Tauffer Ferenc kereskedésében Kolozsvárt.

Bérbe kiadó bolt.

Kolozsvárt a nagy piaczon 453 szám alatti háznál, egy bolt, — hol a Lotteria volt — máttól fogva egy vagy több évekre kedvező feltételek mellett kiadó, értekezhetni ugyanazon háznál lakó város sebésze Gspann Károly ural.

(35)

Eladó ház.

Kolozsvárt belső királyutczában a 17-dik szám alatti ház, melyen tiz szoba, három konyha, három éléskamara és ugyanannyi fűskamara, pince, s bőforrasú kút találtaik, és a mely hét perccentel jövedelmez, kedvező feltételek mellett eladó, értekezhetni felőle belső középútczába lakó háztulajdonossal.

(4—6)

(33)

(2—3)

Éppen most jelent meg és Stein Jánosnál

Kolozsvárt s általa minden könyvtárban kapható:

ERDÉLYI TÖRTÉNELMI ADATOK

II-ik kötet. Szerkeszti s kiadja

Gróf MIKÓ IMRE.

Ára fűzve 1 ft 30 kr pp.

A két kötet 3 forint pengőben.

A NEMZETEK FEJLÉSÉRŐL.

Irta

Báró KEMÉNY GÁBOR.

Fűzve 1 ft pp.

Tartalom:

Tájékozó körültekintés.

I. Az államok fejlődési rendéről egy néhány általános megjegyzés. Erdékegység. Közzszellem. Nemzetiség.

II. A fennbbi fejtemények következtében ítéletek, és a vizsgálat folytatása.

III. A nemzeti politika némely törvényei.

IV. Szabadság, egyenlőség.

V. Párhuzam b. Eötvös nézetei és saját vélekedéseim közt.

Visszatekintés.

(31)

(2—3)

A cs. kir. pénz- és belügyministeriumnak legfelsőbb engedélye mellett már **aug. 9-n 1856.**

visszavonhatlanul bekövetkezik ama nagy és gazdagon dotált

LOTTERIA-HUZÁS,

melynél 15.000 pft értéket nyerhetni 450 darabra osztott nyerőszámmal

A tiszta haszon részint a Posonyban alapítani kezdett kózkórház javára, részint pedig a cs. kir. hivatalnokok árva leányai számára fordítandó alapítvány növelésére lesz fordítandó.

Egy sorsjegy ára 30 pkr.

Öt sorsjegy vevői egy oly ingyen-jegyet kapnak, mely különös kedvezésben részesül s kétszeri húzásban játszik.

Bécs, febr. 3-án 1856.

Dr. Dantsek Dayka Ján. Nép.

kórházegylet elnöke.

Sothen Ján. C.

polg. keresk. Bécsben am Hof nro 420. ezen lotteria-vezetője.

Kolozsvárt sorsjegyek kaphatók Ditrich Sam. kereskedésében.

27

(3—3)

A BIASINI nagy vendégfogadó Kolozsvárt több évekre haszonbérbe adandó.

Kivenni szándékozóik értekezhetnek Biasini Domokossal.

Kiadja Berde Áron. — Nyomatik a r. kath. lyceum bettivel.